

# Validering av IBD-Fatigue Skalan till svenska förhållanden

Susanna Jäghult<sup>1</sup>, Katarina Pihl Lesnovska<sup>2</sup>, Wladzia Czuber-Dochan<sup>3</sup>, Micol Artom<sup>3</sup>

<sup>1</sup> GHP Stockholm Gastro Center AB, <sup>2</sup> Linköpings Universitetssjukhus, <sup>3</sup> King's College

## Slutsats

Inom kort kommer Sverige att ha ett validerat instrument för att mäta samt gradera fatigue. Den svenska versionen av IBD-F-skalan har bekräftat innehållsvaliditet och arbete pågår nu med att testa dess stabilitet över tid och hittills är 54 patienter (av 60) inkluderade i denna sista fas.

## Bakgrund

Fatigue är en vanligt symtom och ett stort bekymmer hos patienter med IBD. Mellan 44-86% av patienterna med aktiv sjukdom och 22-41% av patienterna i remission lider av fatigue. Detta begränsar individens aktiviteter och försämrar deras hälsorelaterade livskvalitet. Trots att det påverkar patienterna så mycket missas det ofta eftersom läkare och sjuksköterskor upplever att det är svårt att mäta och handskas med. Hittills har det inte funnits någon objektiv mätning av fatigue vid IBD och begränsad evidens för hur man ska stötta patienterna att hantera sin fatigue. Det finns ett sjukdomsspecifikt instrument som mäter fatigue – the Inflammatory Bowel Disease-Fatigue (IBD-F). IBD-F mäter förekomst av fatigue, svårighetsgrad, duration samt påverkan på individens liv. Ett behov finns att översätta och validera instrumentet till svenska förhållanden för att kunna använda det i det kliniska arbetet.

## Syfte

Att översätta IBD-F skalan till svenska samt att mäta validitet samt realibilitet utifrån svenska förhållanden.

## Metod

Studien består av tre delar. I första fasen översattes det engelska originalet av IBD-F till svenska enligt översättningmetoden "back-translation". Denna version jämfördes sedan med originaltexten för att utvärdera överensstämmelse mellan texterna. I nästa steg valdes deltagare (n=20) som kontaktades för kognitiva intervjuer för att säkerställa innehållsvaliditet av IBD-F. I fas tre mättes frågeformulärets stabilitet över tid genom att 60 patienter fick fylla i formuläret vid två tillfällen med två-fyra veckors intervall. I Sverige deltog två kliniker, Linköping och Stockholm.

## Resultat

"Back-translation" skedde i samarbete med teamet i England. I fas två deltog 20 stycken svenska patienter, varav 13 var kvinnor. Medelåldern var 41 år och majoriteten var gifta eller sammanboende med partner (n=13). I del 1 av IBD-F-skalan som mäter svårighetsgrad, frekvens och duration av fatigue ansåg alla (n=20) att frågorna var relevanta, lätta att förstå samt lätta att fylla i. Del 2 mäter påverkan av fatigue på dagliga aktiviteter och även här ansåg samtliga (n=20) att frågorna var relevanta, lätta att fylla i samt reflekterade över deras egen erfarenhet. På frågan om termen "fatigue" var den bästa att använda svarade 19 stycken "ja" medan en patient föreslog "trött" som en bättre term. Patienterna uppgav att formuläret tog 5-15 minuter att fylla i.

### Inflammatory Bowel Disease-Fatigue (IBD-F) Självsfattningsskala

Datum: ..... Tid: .....

#### DEL I - Fatigue Skattningsskala

Denna del av frågeformuläret identifierar fatigue, dess svårighet, förekomst samt ihållighet.

Ibland har personer med inflammatorisk tarmsjukdom (IBD) fatigue. Termen "fatigue" används genom hela detta frågeformulär. Fatigue har definierats som en känsla av pågående trötthet med perioder av plötslig och överväldigande brist på energi och en känsla av utmattnings som inte underlättas av efterföljande vila eller sömn.

☒ Vänligen välj ett alternativ för varje fråga

	Gradera 0 - 4				
	0 = ingen fatigue			Svår fatigue = 4	
1. Vilken grad av fatigue har du JUST NU	0	1	2	3	4
2. Vilken var din HÖGSTA grad av fatigue under de senaste två veckorna	0	1	2	3	4
3. Vilken var din LÄGSTA grad av fatigue under de senaste två veckorna	0	1	2	3	4
4. Vilket var ditt GENOMSNITTSVÄRDE av fatigue under de senaste två veckorna	0	1	2	3	4
5. Hur mycket av din vakna tid har du känt fatigue under de senaste två veckorna	0 Aldrig	1 Ibland	2 Ofta	3 Nästan hela tiden	4 Hela tiden